

ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ*

6) Βουθρουτοῦ καὶ Γλυκέος Παΐσιου

Ἡ ἐπισκοπὴ Βουθρουτοῦ καὶ Γλυκέος ἢ Βουθρωτοῦ, ἢ Βουθρωτοῦ καὶ Γλυκέος, νεωτέρως δὲ Παραμυθίας, ἦν, μία τῶν ἐπισκοπῶν Ἰωαννίνων προαχθεῖσα εἰς μητρόπολιν τῷ 1895 ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἀνθίμου τοῦ Τσάτσου ὅστις διετέλεσε Παραμυθίας ἐπίσκοπος. Τὴν ἐπισκοπὴν ταύτην κατεῖχεν ἀπὸ τοῦ 1682—1716 καὶ ἐπέκεινα ὁ Παῖσιος ὡς τοῦτο γνωρίζεται ἐκ τοῦ δημοσιευομένου παρὰ πόδας αὐτοῦ γράμματος, προβιβασθεὶς καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἰωαννίνων Κλήμεντος καὶ ἐξακολουθῶν ποιμαίνων τὴν ἐπαρχίαν ταύτην καὶ ἐπὶ τῆς ἱερατείας τοῦ Ἰωαννίνων Ἱεροθέου μεθ' οὗ ἦλθεν εἰς ῥῆξιν διὰ χωρία τινα τῆς ἐπαρχίας Ἰωαννίνων παραχωρηθέντα πρὸ 32 ἐτῶν εἰς αὐτὸν ἀντὶ ἐτησίας ἀποζημιώσεως δύο χιλιάδων ἄσπρων. Ὁ Ἰωαννίνων Ἱεροθέος μὴ ἀναγνωρίσας τὰ συμφωνηθέντα μεταξὺ Κλήμεντος καὶ Παΐσιου ἐσυκοφάντησε καὶ διέβαλεν εἰς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν τὸν Παῖσιον ὡς ἄρπαγα καὶ σφετεριστὴν τῶν τοιούτων χωρίων, ὁ δὲ Ἄρτης Νεόφυτος ὁ γινώσκων τὰς συναφθείσας διὰ τὰ ἐν λόγῳ χωρία συμφωνίας, συνοδικὸς ὢν ἐν Κ)πόλει ὑπεστήριξε τὰ δίκαια τοῦ Παΐσιου καὶ ἐγνώρισεν αὐτῷ τὰ τῆς συκοφαντίας καὶ δικαιώσεως αὐτοῦ. ἐκ τούτου λαβὼν ἀφορμὴν ὁ Παῖσιος εὐχαριστεῖ τῷ ἁγίῳ Ἄρτης διὰ τὴν τοιαύτην προστασίαν καὶ ἐκτίθησιν αὐτῷ τὰ τῆς ὑποθέσεως. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Παΐσιου μανθάνομεν ὅτι ἡ γενομένη συμφωνία μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἰωαννίνων Κλήμεντος περὶ τῶν χωρίων διήρκεσεν ἐπὶ 32 ἔτη συναπτά, λαβοῦσα χώραν τὸ δεύτερον ἔτος τῆς χειροτονίας τοῦ Παΐσιου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Κλήμης, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω (εἰς τὰ περὶ Κλήμεντος Ἰωαννίνων) ἀπέθανεν οὐχὶ τῷ 1716 ὡς ὀρίζει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Παραμυθίας κ. Ἀθηναγόρας, ἀλλὰ τῷ 1714, ἡ ἐπὶ 32 ἔτη διαρκέσασα συμφωνία ἐγένετο τῷ 1682 ὅποτε τὸ 6ον διέτρεχεν ἔτος τῆς χειροτονίας αὐτοῦ, ὡς γράφει ὁ Παῖσιος. Ὁ κατὰ τὸ 1716 συκοφαντήσας τὸν Παῖσιον Ἱεροθέος ἦτο ἤδη μητροπολίτης Ἰωαννίνων ἀπὸ τοῦ 1714. Ὁ δὲ Παῖσιος γράφων τῷ 1716 ἀποκα-

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους σ. 207.

1. Ἡπειρωτικὰ χρονικά Γ' Ἡ ἐκκλησία Ἰωαννίνων σ. 33.

λεῖ μακαρίτην τὸν Κλήμεντα, τὸν δὲ Ἱερόθεον διὰ τὴν κακὴν αὐτοῦ δραῖσιν κατηγορεῖ ὡς κακὸν καὶ σκληρὸν καὶ πλεονέκτην καὶ ἄδικον. Οὕτε ὁ Ἱερόθεος ἅμα τῇ ἐκλογῇ του προέβη νὰ συκοφαντήσῃ τὸν ἐπίσκοπον αὐτοῦ ὡς ἄρπαγα τῶν χωριῶν του, οὕτε ὁ Παΐσιος νὰ διατυπώσῃ μομφὰς κατὰ τοῦ κυριάρχου του καὶ τῆς πολιτείας του ἂν δὲν εἶχε δεδομένα ἐκ τῆς διετοῦς ποιμαντορίας τοῦ Ἱεροθέου. ἄλλως τε γνωρίζομεν ἀσφαλῶς ὅτι ὁ προοριζόμενος ὡς διάδοχος τοῦ Κλήμεντος Μελέτιος ὁ Ἀθηνῶν ἀπέθανε τῷ 1714 καὶ ἀντ' αὐτοῦ βραδύναντος νὰ ἔλθῃ εἰς Κ)πολιν ἐξέλεγε ὁ Ἱερόθεος. Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Παΐσιου πολῦτιμος ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἔχει οὕτως :

Πανιερώτατε λογιώτατε καὶ θεοπρόβλητε μητροπολίτα Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης ὑπέριτε καὶ ἔξαρχε πάσης Αἰτωλίας εἶη τὸ θεοπρόβλητον σκῆνος τῆς σῆς πανιερότητος ὑγιαῖνον καὶ πάσης ἐπηρείας ὑπέρτερον πρὸς σύστασιν τοῦ ὑπ' αὐτῆς ποιμενομένου χριστιανύμου λαοῦ καὶ ἡμετέραν εὐφροσύνην πνευματικὴν καὶ ἀγαλλίασιν.

Προσῆκόν ἐστι καὶ οὐκ ἀπαῖδον τοῖς εὐεργέτας ἀμείβεσθαι παρὰ τῶν εὐεργετουμένων καὶ εὐχαριστίαις αὐτοῖς ἀπονέμειν καθ' ὅσον οἰοί τέ εἰσιν. Ἐπειδὴ οὖν ἔγνωμεν τὴν εὐεργεσίαν τῆς σῆς λογιωτάτης πανιερότητος καὶ ἀδελφικὴν συνδρομήν, ἣν πρὸς ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς ἐφάνερωσεν, τόσον εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαιώματα, ὅσον καὶ εἰς τὴν καθ' ἡμῶν συρραφεῖσαν συκοφαντίαν παρὰ τοῦ καλοῦ ἡμῶν προστάτου τοῦ πανιερωτάτου Ἰωαννίνων κὺρ Ἱεροθέου, ὑπερευχαριστοῦμεν τῇ ὑμετέρᾳ πανιερότητι, εὐχόμενοι Κυρίῳ τῷ Θεῷ πολυετῆ σε γενέσθαι καὶ ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν προάγεσθαι, ἐπειδὴ ὡς σοφὸς καὶ συνετὸς ἔγνωσ τὰ καθ' ἡμῶν γραφόμενα συκοφαντίαν εἶναι. Ἡμεῖς, πανιερώτατε δέσποτα, ἀφ' οὗ ἐχειροτονήθημεν, ἔχοντος τοῦ πανιερωτάτου μακαρίτου Κλήμεντος τινὰ χωρία πλησίον τῆς ἡμετέρας ἐπισκοπῆς πάνυ σμικρότατα, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ζευγαλατία διὰ τὴν ἐρήμωσιν, μὲ τὸ νὰ κινδυνεύσωμεν ἕως θανάτου ὑπὸ τινων κακοτρόπων σπαγίδων τῶν ἐχόντων αὐτὰ, διότι σύνηθες κανίσκιον ἀρνίων, ὅπου δίδεται πρὸς αὐτοὺς τὸ ἅγιον Πάσχα, τὸν δεύτερον χρόνον τῆς χειροτονίας ἐσυμφωνήσαμεν μετὰ τοῦ μακαρίτου δύο χιλιάδας τῶν ἄσπρων, οὐχὶ χάριν διαφόρου τινός, ἀλλὰ διὰ τὴν κακίαν τῶν κακοτρόπων ἐκείνων σπαγίδων, ὅπως μὴ καθ' ἔτος κινδυνεύωμεν ὑπ' αὐτῶν, καὶ ἔμεινεν ἡ συμφωνία αὕτη ἀμετάτρεπτος ἄχρι τελευτῆς αὐτοῦ, τριακοντα καὶ δύο χρόνους, καθὼς καὶ ὁ θεοφιλέστατος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς ἅγιος Βελλᾶς τὴν ὑπόθεσιν οἶδε καλῶς. αὐτὸς δὲ πλεονεξία καὶ

ἀπληστίᾳ φερόμενος καὶ φόβον Θεοῦ μὴ ἔχων, καθὼς καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, συνέγραψε καθ' ἡμῶν συκοφαντίαν τοιαύτην. τίς τὸν ἀποξενώνει ἀπὸ τὰ χωρία του; κύριος τῶν χωρίων του εἶναι καὶ ἄς τὰ συνάξει· ἐπειδὴ δὲν εὐχαριστεῖται εἰς τὰς δύο χιλιάδας, καθὼς ὁ μακαρίτης, δὲν ἔπρεπεν ὅμως νὰ φέρεται πρὸς τοὺς ἐπισκόπους αὐτοῦ τοιούτῳ τρόπῳ καὶ μάλιστα κατ' ἔμοῦ, ὅστις γηραλαῖός εἰμι καὶ ἐξόριστος τῆς ἐπαρχίας καὶ μὴ δυνάμενος ἀπελθεῖν πρὸς σύναξιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαιωμάτων διὰ τὴν ἄκραν κακίαν κατὰ τὸν φονικὸν τρόπον τῶν ἐκεῖσε θηριωδῶν ἀγαρηνῶν, οὓς καλῶς οἶδεν ἢ ὑμετέρα πανιερότης ὡς πλησιόχωρος οὕσα· Πλὴν εὐχαριστῶ Κυρίῳ τῷ Θεῷ πρῶτον, καὶ δεύτερον τῇ ὑμετέρᾳ πανιερότητι, ὅστις ὡς συνετώτατος ἔγνωσ τὴν σκευωρίαν αὐτὴν καὶ ἔλυτρώσω ἡμᾶς τῆς ψευδοῦς αὐτοῦ συκοφαντίας. Ἡ ὑμετέρα δυστυχία ὑπάσχει ὑπερβολικὴ καὶ γραφῇ παραδούνη τῇ ὑμετέρᾳ πανιερότητι αὐτὴν οὐ δυνάμεθα. Ὅθεν παρακαλοῦμεν ἐκ περισσοῦ μὴ λείψῃ ἀπὸ ἡμετέρας συνδρομῆς καὶ βοηθείας εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ρηψίματα· καὶ εἰς ὅσῃν εὐσπλαγχνίαν θέλει δείξει πρὸς ἐμὲ τὸν ταπεινὸν καὶ δυστυχῆ, πέποιθα ἐπὶ Κύριον, ὅτι θέλει λάβει μισθὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος, αἱ δὲ πανίεροι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν μεθ' ἡμῶν τῶν ταπεινῶν αὐτῆς δούλων καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν.

ρηψιϚ' Ἰουνίου ιγ'

ταπεινὸς ἐπίσκοπος Βοθρουτοῦ καὶ Γλυκῆος

Παῖσιος δούλος τῆς ὑμετέρας πανιερότητος
καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργός.

7) Δημητριάδος Ἀθανασίου.

Κατὰ τοὺς ἐπισκοπικὸς Καταλόγους τοὺς καταρτισθέντας ὑπὸ τοῦ Ν. Ι. Γιαννοπούλου¹ ἡ ἀρχιερατεία τοῦ Δημητριάδος Ἀθανασίου ὀρίζεται ἀπὸ τοῦ 1795—1822. Κατὰ τὸ 1805 ὑπογράφεται ἐν Σιγιλλίῳ Καλλινίκου τοῦ Ε' δι' οὗ κατοχυροῦνται τὰ δικαιώματα τῆς μονῆς Βατοπεδίου ἐπὶ τῆς Ἐρημίας κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς ὀρισθείσης ὑπὸ τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας ἐπιτροπῆς, ἧς μέλος ἦν καὶ ὁ πρῶν Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος ὁ Ε'². Τῷ 1820 γράφει εἰς τοὺς προῖστα-

1. «Θεολογία» τόμ. ΙΒ' (1934) σ. 129.

2. *Σωφρονίου Εὐστρατιάδου*, Ἱστορικὰ μνημεῖα τοῦ Ἁθῶ «Ἑλληνικά» τόμ. Γ' σ. 59.

μένους τῆς Μεγίστης Λαύρας περὶ ὑποθέσεως περὶ ἧς διαλαμβάνει τὸ κατωτέρω αὐτοῦ γράμμα ἔχον οὕτω :

Ἐκ τοῦ ἀρχείου
τῆς Μεγίστης Λαύρας

Τὴν σεβασμίαν ἡμῖν καὶ ἀδελφικὴν δμήγουριν τῆς Μεγίστης Λαύρας ὀλοψύχως ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ εὐχόμενος κατασπάζομαι ἔξαιτούμενος ὑμῖν θεοῦθεν πᾶν ἀγαθὸν καὶ καταθύμιον. Ἴδου τέλος πάντων, ἅγιοι πατέρες, μετὰ πολλὰ ὁποῦ ἔδοκιμάσαμεν ἐπιστρέφει ὁ ἀπεσταλμένος γέρον Ἡσαΐας μετ' ὄλην τὴν ἀποσκευὴν τοῦ προηγουμένου γερο-Ἰεζεκιήλ, ὁ ὁποῖος θέλει σᾶς ἐξηγηθῆ ὅλα τὰ τρέξαντα ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, καὶ θέλετε πληροφορηθῆ τὰ ὁποῖα ἐγὼ ἀποσιωπῶ διὰ πολυλογίαν. Ἀληθῶς κατὰ τὸ χρέος μου μετ' ὅλα μου τὰ δυνατὰ καὶ ἐγὼ ἐστάθην ἀντικρῦζωντας καὶ βοῖβόνδα μετὰ τὰ ὑψηλὰ ἀρχιερατικὰ σουρουτία καὶ χώραν. Πλὴν καὶ αὐτὸς δὲν ἔδοκίμασεν ὁ ζάβαλης ὀλίγους κόπους καὶ κλυδώνους σχεδόν. ὁ πατὴρ ἡμῶν θεῖος Ἀθανάσιος τέλος πάντων ὅλα τὰ ἐξωμάλισε καὶ ἡ εὐχή του μετ' ἡμῶν. Περικλείω λοιπὸν καὶ δύο κατάστιχα εἰς πληροφορίαν σας ἐμμάρτυρα καὶ βεβαιωμένα ἀρχιερατικῶς. καὶ ἀφ' οὗ πληροφορηθῆτε ἀκολουθήσατε ὡς βούλεσθε. Παρακαλοῦν ὅμως ἅπαντες οἱ Πορταρίται ὁποῦ ἐκεῖνος ὁποῦ θέλει διορισθῆ διὰ ταξειδιώτης, καὶ τάχιστα νὰ προφθάσῃ, νὰ εἶνε δὲ καὶ ἱκανὸς κατὰ τὴν ἡλικίαν ὁποῦ νὰ μετέρχεται καὶ τὴν πνευματικὴν διαγωγὴν, νὰ μετέχῃ δὲ καὶ ὀλίγης μουσικῆς καὶ τὸ χρέος τους τὸ γνωρίζουν, θέλουν δὲ καὶ παρασταθῆ ἐπιπόνως καὶ εἰς τὴν σύναξιν τῶν ἄσπρων. Πλὴν καὶ ἐγὼ οὐχ' ἤτιον ζητῶ τὸν αὐτὸν στολισμὸν τοῦ τοιούτου ταξειδιώτου. Περὶ δὲ τοῦ πρὸ ἐνὸς χρόνου ἐνταῦθα ἀποθανόντος συναδελφοῦ σας Νικηφόρου τοῦ ἐξ Ἀργαλαστῆς καὶ αὐτὰ τὰ τρέξαντὰ θέλετε τὰ πληροφορηθῆ παρὰ τοῦ ἰδίου Ἡσαΐου. Καὶ ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα φέρει δυσκολίαν διὰ τὰ τοπικὰ ἔθιμα, πρέπει νὰ γίνῃ καὶ νὰ σταλθῆ μία πατριαρχικὴ προσκυνητὴ ἐπιστολὴ καὶ συνοδικὴ ἀλλιστα πρὸς τὴν χώραν Ἀργαλαστὴν, ἣ ὁποῖα νὰ εἶναι καὶ συμβουλευτικὴ καὶ ἀπειλητικὴ, ὁμοίως καὶ ἐν γράμμα τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου νὰ φανερώνη καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν, καὶ εἰς ὅτι δυνηθῶ καὶ ἐγὼ κατὰ τὸ χρέος μου θέλω συμπράξει καὶ βοηθήσει. Ἄν κριθῆ εὐλογον διὰ τὰ διορισθῆ πάλιν ἔξαρχος ὁ ἴδιος, πολλὰ καλὰ θέλετε τὸ κάμει, ὡσὰν ὁποῦ ἰδεάσθῃ εἰς πάντα, εἶναι δὲ καὶ ἄξιος. Καὶ ταῦτα πρὸς εἰδοποίησίν σας· εἴητε δὲ ὑγιαίνοντες ψυχῇ τε καὶ σώ-

ματι μεθ' ὄλων σωτηριαδῶν αἰτημάτων ὑμῶν, ὡς θεομότητα ἐπιύχομαι.

1820 Αὐγούστου 2

εὐχέτης διάπυρος

Ὁ Δημητριάδος Ἀθανάσιος

8 Ἐφέσου [Κυρίλλον]

Ὁ κατὰ τὸ 1722 ἐπιστέλλων τῷ Ἄρτης Νεοφύτῳ ὑπογράφεται ἐν τῷ γράμματι ἀπλῶς ὁ Ἐφέσου ἄνευ προσθήκης τοῦ ὀνόματος. Μητροπολίτην Ἐφέσου Κύριλλον ἀπαντῶμεν κατὰ τὸ ἔτος 1712 γράφοντα εἰς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον¹. Τὸν Κύριλλον ἀναγράφει καὶ ὁ Lequien εἰς τοὺς Καταλόγους αὐτοῦ τῷ 1721. Ἐκ τούτου συμπεραίνω ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1722 Ἐφέσου ἦν ὁ αὐτὸς Κύριλλος, ἀφοῦ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο οὐδεὶς ἄλλος ἀλλαχόθεν γνωρίζεται. Τῷ 1704 Ἐφέσου ἦν ὁ Θεοφάνης², τῷ δὲ 1710 ὁ Κυπριανός, καὶ τῷ 1734 πάλιν Θεοφάνης.

Ἐκ τῆς κατωτέρω αὐτοῦ ἐπιστολῆς μανθάνομεν τὸν ἀφανισμόν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ἐκ τῆς πανώλους καὶ τῆς ἐπὶ ἓν καὶ ἥμισυ ἔτος διαρκεσάσης ξηρασίας, ἣτις ἐπέφερε λιμὸν εἰς πᾶσαν τὴν ἀνατολὴν καὶ ἐρήμωσε χωρία καὶ πόλεις.

Πανιερώτατε λογιώτατε καὶ θεοσέβαστε μητροπολίτα τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης καὶ πάσης Αἰτωλίας κύρ Νεόφυτε ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀδελφῶν μοι καὶ φίλῶν ἐρασμιώτατε καὶ ποθεινότατε, τὴν ὑμετέραν πανιερότητα ὅλη ψυχῇ καὶ καρδίᾳ πανευλαβῶς περιπτυσσόμενος ἠδέως προσαγορεύω, ἦν καὶ ἀπολαύσοι τὸ παρὸν ἡμῶν ἐν θυμηδίᾳ καὶ χαρᾷ· ἡ δὲ παντοκρατορικὴ καὶ αἰδίδιος τριᾶς διαφυλάττη καὶ περιέπη αὐτὴν μεθ' ἀπάσης εὐδαιμονίας, ἧς τῇ χάριτι καὶ δι' ἱερῶν τῆς εὐχῶν ὑγιαίνω καὶ αὐτὸς ἄχρι τῆς παρουσίας.

Διατρίβοντός μου εἰς Κυδωνίας ἐνεχειρίσθη ἄσπασίως τὴν ἀδελφικὴν τῆς καὶ προσφιλῆ ἐπιστολὴν καὶ παρ' αὐτῆς μαθὼν τὴν ἀγαθὴν ὑγίαν ὑπερβαλόντως ἐχάρην. ὄθεν καὶ τὰ νῦν πέμπωντας αὐτόθι τὰ κατ' ἔτος συνήθη, δὲν ἔλειψα παρὰ νὰ ἀποδώσω πρὸς τὴν ἀδελφικὴν τῆς ἀγάπην τὸν ὀφειλόμενον ἐν Χριστῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν, ἔτι δὲ νὰ τὴν παρακαλέσω ἀείποτε νὰ μὴ λείπη ἢ πρὸς ἐμὲ καλὴ τῆς συνδρομῆς καὶ βοήθειας ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, μνημονεύοντες πάντοτε τὴν ἀρχαίαν φιλίαν καὶ εὐνοίαν ἣν εἶχομεν. Τὰ τῆς παρὰ μικρᾶς μου παροικίας,

1. **Κ. Σάθα** Μεσαιων. Βιβλ. Γ', 527.

2. Ἑλλην. Φιλολ. Συλ. ἐν Κ)πόλει Παράρτημα τομ. Κ—ΚΒ' σ. 108.

ἀγαπητέ μοι ἀδελφέ, ἐφέτος γέμουσιν ἀπὸ δυστυχίας, ἀπὸ μὲν τὸ ἐν μέρος ἢ φθοροποιοὺς νόσος τῆς πανώλους ὅπου ἐβόσκησε σχεδὸν χώρας καὶ χωρία ἀμύπολλα καὶ εἰς ἀφανισμόν ἔφερεν αὐτά· ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλο μέρος ὁ λιμὸς ὅπου δαμάζει ὅλην τὴν ἀνατολήν καὶ εὐρίσκονται οἱ χριστιανοὶ εἰς μεγάλην ἔνδειαν, ὅπου δὲν ἔβρεξε τώρα σχεδὸν ἕνα ἥμισυ χρόνον καὶ εὐρισκόμενος εἰς τσσαύτην μεγάλην ἀνάγκην δὲν ἠδυνήθη καὶ αὐτὸς νὰ συνάξω τὰ εἰσοδήματά μου νὰ πέμψω αὐτοῦ τῶν χρειοφειλετῶν μου, ὅπου μερικοὶ μοῦ ζητοῦσιν ἐπιμόνως τὰ ἄσπρα των. λοιπὸν ἄλλο εἰπεῖν οὐκ ἔχω, μόνον ἢ ἐξ ὕψους δύναμις καὶ ἢ πανίερὸς της εὐχῆ νὰ μὲ βοηθήσουν. καὶ αὐθις δέομαι καὶ παρακαλῶ την, ἂν εἶνε ὀρισμὸς της νὰ μοῦ σημειώνη τὴν ἐφετὴν της ὑγείαν, ἧς τὰ ἔτη εἶσαν θεόθεν παμπληθῆ μετ' εὐτυχίας.

εψκβ' Ὀκτωβρίου κ'

Εἰς τοὺς ὀρισμοὺς της καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς ἐλάχιστος

† **Ὁ Ἐφέσου [Κύριλλος]**

Διὰ παραμικρὰν μνήμην τῆς φιλικῆς μου περὶ αὐτὴν διαθέσεως ἃς δεχθῆ παρὰ τοῦ ἁγίου Λαμπαδαρίου κυρίτζη Παναγιωτάκη δύο κοφίνους σῦκα καὶ σταφύλια δκάδας δύο.

9) Πρ. Ζητουνίου Μελετίου.

Πανιερώτατε καὶ λογιώτατε αὐθέντα δέσποτα κύρ Νεόφυτε τὴν πανιερὸν σου δεξιὰν ἀσπαζόμεθα καὶ δεόμεθα τοῦ παναγάθου Θεοῦ διὰ παντὸς νὰ τῆς χαρίζη πᾶν ἀγαθὸν καὶ εὐκταῖον καὶ πολλοὺς χρόνους πολλῶν ἀγαθῶν ἔνεκεν. ὅπου ἀπὸ τὴν ἁγίαν της ψυχῆν ἀναβλύζουν πάντοτε καὶ δαψιλῶς εἰς πολλοὺς ἐπιρρέουσι, ἀπὸ τοὺς ὁποίους εὐεργετουμένους εἶμαι καὶ ἐγὼ καὶ ὁ Κύριος νὰ τῆς τὸ ἀνταποδώσῃ μυριοπλασίως, ὅπου μᾶς ἐνθυμᾶται. Καὶ ἔστω εἰς εἶδησίν της πῶς μετὰ τῆς τιμίας της ἐπιστολῆς ἔλαβον καὶ τὴν γοῦναν καὶ τὸ χρυσόν, ἀμὴ ὄχι χωρὶς λύπην, διότι ἐπεθύμουν νὰ ἰδῶ καὶ αἰσθητῶς τὴν πανιερότητά της, τὸν ὁποῖον πόθον παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ μοῦ τὸν πληρώσῃ. παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς φέρετε μὲ τὸν καλὸν σας ἐρχομὸν μερικά λευκοκάρυα ἢ ἂν ἀργοπορῆτε νὰ μᾶς τὰ στείλλετε. τὸ θάρρος τὸ πολὺ μᾶς παρακινᾷ νὰ ζητοῦμεν ἐλεύθερα ὅτι ἀγαποῦμεν.

αψη' Μαΐου ιε' ἀπὸ Σκοπέλου
τῆς ὑμετέρας πανιερότητος ὄλος
Ὁ πρώην Ζητουνίου Μελέτιος

10) Ζητουνίου Ἀνθιμου

Δεόμενος τοῦ ἐν Τριάδι ὑμνουμένου ἁγίου Θεοῦ ἵνα τὴν διαφυλάττη ἀνωτέραν παντὸς ἀνιαροῦ καὶ λυπηροῦ συναντήματος. Χρέος ἔχων πρὸς τὴν ὑμετέραν σεβασμιότητα μέγαλον καὶ ἀπαραίτητον διὰ τὰς πρὸς ἔμέ καὶ τῶν συγγενῶν μου μεγάλας τῆς εὐεργεσίας, ὁποῦ νὰ δείχνω πρὸς αὐτὴν τὴν εὐχαριστίαν ὄχι μόνον διὰ λόγου, ἀλλὰ ὅσον εἶνε τῆς δυνάμεώς μου καὶ δι' ἔργου, καὶ νὰ γράφω συνεχῶς νὰ τὴν προσκυνῶ ὡς πατέρα μου καὶ κηδεμόνα ἀνέκαθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς γινόμενον, συνεστελόμην δὲ τοῦ τοιοῦτου ἐπιχειρήματος, τοῦτο μὲν διὰ τὴν ἀδυναμίαν μου, τοῦτο δὲ καὶ διὰ τὰς συνεχεῖς καὶ ἀλλεπαλλήλους θορύβους καὶ ταραχάς, βουλόμενος νὰ εὔρω καὶ καιρὸν ἐπιτήδειον καὶ τὴν δυνάμιν μου ἱκανήν. τανῦν δὲ κατὰ τι συμβεβηκὸς ἔλθὼν εἰς Ζαγορὰν καὶ εὐρῶν ἀνθρώπους αὐτόθι ἐρχομένους, στοχασθεῖς τε ὅτι ὅσον συμπεραίνεται παρ' ἔμοῦ ὁ καιρὸς, τοσοῦτον αὐξάνει καὶ τὸ περὶ ἔμέ ἀχάριστον, πάσχων τὰ ἐχύνου, τὸν τοκετὸν ἀναβάλλοντος, ὥρμησα πρὸς τὴν γραφὴν τοῦδε τοῦ εὐτελοῦς μου γράμματος καὶ προσκυνῶ αὐτὴν δουλικῶς, καὶ τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῆς καθικετεύω καὶ παρακαλῶ αὐτὴν νὰ μοὶ συγχωρήσῃ τὴν πρώτην βραδύτητα τὴν ὅπως δῆποτε γινομένην, ἢ ἀπὸ συστολῆν ἢ ἀπὸ ἀμέλειαν ἢ ἐξ ἄλλης τινὸς αἰτίας καὶ νὰ μὲ τάξῃ πάλιν εἰς τὴν προτέραν τάξιν καὶ νὰ μὲ ἀγαπᾷ ὡς δοῦλον καὶ υἱὸν τῆς γνήσιον καὶ νὰ μὲ ἀξιῶσῃ σεβασμίου τῆς γράμματος δηλοποιούσα τὰ περὶ τῆς ἐπεράστου καὶ ἐφετῆς μοι ὑγείας τῆς. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τὴν ἄκραν τῆς καλοκάγαθίαν γνωρίζω καλῶτατα πῶς ἐπιθυμῶ νὰ μάθῃ καὶ τὰ κατ' ἔμέ τὸν δοῦλόν τῆς, γράφων δηλοποιῶ αὐτῇ ὡς κακῶς ἀμφοτέρωθεν ἔχω· καὶ τὸ μὲν σῶμα δεινὴ κατατρύχει χειροποδαλγία, ἢ ὁποῖα τοσοῦτον παρεγένετο τοῦ δυστύνου μου σαρκίου, ὡς οὐδὲ τὸ πολοστημόριον τοῦ ἔτους ἀνεσίν μοι παρέχει. τὴν δὲ ψυχὴν μεγάλοις καὶ ἀνυποφόροις βάλεται πειρασμοῖς. ὁ καλὸς μου γέροντας ἅγιος Λαρίσσης ὁ ὁποῖος τοσοῦτον ὠπλίσθη κατ' ἔμοῦ, ὁποῦ καὶ τὸ τόσον ἄλγος τῆς χειροποδαλγίας μὲ τὸ ἔκαμεν ἔλαφρόν τὰ παρ' ἐκείνου συλλογιζόμενος· διὰ νὰ λάβω δὲ μικρὰν ἀνεσιν ἀπὸ τὸ μικρότερόν μου πάθος, ἤγγουν τὴν χειροποδαλγίαν, τὴν παρακαλῶ πολλά, ἐπειδὴ καὶ ἔμαθα παρὰ τινων τῶν αὐτόθεν ἐρχομένων πῶς νὰ ἐνοχλήθῃ καὶ αὕτη ποτὲ ὑπὸ τοῦ τοιοῦτου πάθους καὶ νὰ ἤρθε κάποιαν θεραπείαν, τὴν ὁποῖαν μεταχειριζομένη νὰ ἐνοχλῆται μετριώτερον καὶ σχεδὸν μίαν ἀνὰ πέντε ἔτη, νὰ μὲ φανερώσῃ ἢ τὴν θεραπείαν ἢ τὸν θεραπεύσαντα, διὰ νὰ

λάβω καὶ ἐγὼ ὀλίγην ἄνεσιν τῆς δεινῆς ταύτης νόσου. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος, αἱ δὲ πανιεροὶ καὶ θεοπαθεῖς κλπ. Τὸν πανιερώτατον καὶ λογιώτατον ἅγιον πρῶην Τορνόβου κὺρ Ἰωσήφ τὸν καὶ διδάσκαλόν μου εὐλαβῶς...

αψλς' Ἰουλίου ις'

† Ὁ Ζητουνίου Ἀνθιμος

11) Θεσσαλονίκης Ἰωακεῖμ

Ὁ ἀπὸ Κασσανδρείας εἰς τὴν Μητρόπολιν Θεσσαλονίκης προαχθεὶς Ἰωακεῖμ κατὰ τὸ 1730 διεδέχθη τὸν Ἀνανίαν, μετατεθέντα εἰς τὴν Μητρόπολιν Κυζίκου. Ἡ προαγωγή τοῦ Ἰωακεῖμ εἰς τὸν θρόνον τῆς Μακεδονικῆς πρωτεύουσας ἐγένετο κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὸν Μάϊον τοῦ 1730, διότι ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ Κωνσταντῖνος Βεντούρας ὁ μέγας διερχόμενος τοῦ στόλου πληροφορεῖ δι' ἐπιστολῆς του τὸν πρ. Ἀρτῆς Νεόφυτον ὅτι «ὁ ἅγιος Κυζίκου (Αὐξέντιος) ἔκαμε παραίτησιν εἰς τὸν ἅγιον Θεσσαλονίκης (Ἀνανίαν) καὶ ὁ ἅγιος Θεσσαλονίκης εἰς τὸν ἅγιον Κασσανδρείας, (Ἰωακεῖμ) καὶ ὁ Κασσανδρείας εἰς ἓνα ἠγούμενον ὁποῦ ἦλθεν ἀπὸ τὴν Βλαχίαν». Πράγματι δὲ ὁ Ἀνανίας κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος γνωρίζει καὶ αὐτὸς εἰς τὸν ἅγιον Ἀρτῆς ὅτι «μὲ τὸ νὰ παραιτηθῆ οἰκειοθελῶς καὶ ἀβιάστως τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ὁ γέρον Κυζίκου Αὐξέντιος, ψήφων κανονικῶν γενομένων μετετέθη ἔγὼ εἰς τὴν ρηθείσαν ἀγιωτάτην Μητρόπολιν, τοῦ Θεοῦ οὕτω εὐδοκῆσαντος» καὶ κατὰ Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὡς συνοδικὸς Κυζίκου Ἀνανίας ὑπογράφει Σιγίλιον τοῦ πατριάρχου Σεραφεῖμ¹. Τὸν Ἀνανίαν τοῦτον ἀγοσεῖ ὁ μακαρίτης Β. Μυστακίδης, τὴν δὲ ἀρχιερατείαν τοῦ Θεσσαλονίκης Ἰωακεῖμ ὀρίζει ἀπὸ τοῦ 1740—1741², ἐνῶ αἱ κατωτέρω ἐπιστολαὶ τοῦ Ἰωακεῖμ χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ 1731—1738, κατὰ δὲ τὸ 1744 μηνὶ Ἰανουαρίῳ εὑρεθαι εἰς Σιγίλιον ὑπογεγραμμένος τοῦ πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ ΣΤ' δι' οὗ ἐπικυροῦται ἡ σταυροπηγιακὴ ἀξία τῆς παρὰ τὴν Κορώνην μονῆς τῆς Γριβιτοσάνης³, καὶ κατὰ Μάϊον πάλιν ἰδίου ἔτους εἰς ἕτερον σιγιλλιδῶδες γράμμα πρὸς τὴν Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Ὁρους⁴. Ἐφεξῆς οὐδαμοῦ ἀναφέρεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς συνοδικὰς πράξεις. Ἐπομένως δὲν δυνάμεθα ἀσφαλῶς νὰ ὀρίσωμεν μέχρι ποίου ἔτους παρετάθη ἡ ἀρχιερατεία αὐτοῦ εἰς τὴν Μητρόπολιν Θεσσαλονίκης.

Αἱ πρὸς τὸν πρ. Ἀρτῆς δημοσιευόμεναι 12 ἐπιστολαὶ αὐτοῦ εἶναι πηγὴ ἔγκυρος ἐκκλησιαστικῶν ποικίλων εἰδήσεων, τὰς ὁποίας ἀνεκκοῖνον εἰς τὸν ἐρημίτην τοῦ Ἄθω καὶ φίλον αὐτοῦ Νεόφυτον.

(Συνεχίζεται)

† Ο ΠΡ. ΛΕΟΝΤΟΠΟΛΕΩΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ

1. Ἑλληνικά Γ', 126.

2. Διάφορα περὶ Θεσσαλονίκης σημειώματα ἐν τῷ Περιοδικῷ τοῦ ἐν Κηπόλει Ἑλλην. Φιλολ. Συλλόγου ΚΖ' τόμου σ. 383.

3. Ἑλληνικά Γ', 152

4. Σωφρονίου Ἐστρατιάδου, Ἱστορικὰ μνημεῖα τοῦ Ἄθω, Ἑλληνικά τ, Γ., 56.